

PRAKOVSKÉ noviny

Občasník občanov Prakoviec

Ročník II číslo 3 september 2008 ISSN 1337-5520

Leto v Prakovciach sa nieslo v znamení osláv

BOLI ČASY, KEĎ NAŠE HORY SPIEVALI PARTIZÁNSKE PIESNE

Každý z nás prežíva svoj vlastný osobný život so svojimi radostami a starosťami. Pre súčasníka je ťažké si predstaviť, že bola doba, kedy si naše hory podávali ozvenu výbuchov granátov a strelbu zbraní. Je ťažké si predstaviť, že v okolitých lesoch, kam sa radi vyberieme na prechádzku či za lesnými plodmi, sa niekedy schovávali partizáni a miestni obyvatelia sa tajne zakrádali po partizánskych chodníčkoch, aby im zanesli kúsok chleba či iných potravín. Nie, to nie je scenár k filmu, ani obsah počítačovej hry. To je realita našej minulosti. Našou úlohou je nezabudnúť na túto stránku histórie, a práve preto si každoročne pripomíname udalosti SNP dôstojnými oslavami.

28. 8. 2008 sa v Prakovciach uskutočnili dôstojné oslavy SNP s prijatím členov SZPB starostom obce v zasadačke OcÚ a vykonaním pietneho aktu pri pamätníku SNP. Zároveň sa pri ňom poklonili zástupcovia zložiek SZPB, SZSV, DHZ a HZDS.

V úvode kultúrneho programu v pozdrave občanom sa starosta obce Mgr. P. Lukáš prihovril v duchu 64. výročia SNP a poprial im príjemný jeden z posledných prázdninových dní. Do programu prispeli DH Prakovčanka, LH Prakovčan, DFS Vánok, Paprsky, MJF Prako a Liberty of dance. Hostom programu bola country skupina ZAHURÁCI, ktorá svojím koncertom spríjemnila večer už s tradičným zapálením vatry a ohňostrojom. Tento deň patrí medzi najpríjemnejšie augustové dni. Tešia sa naň aj dospelí, ale hlavne deti. Hudobná produkcia J. Grančaja a vôňa opekaných klobásky dodávala večeru čaro príjemného posedenia a zábavy. Je nám veľmi ľúto, že napriek rozčarovaniu mládeže sme takýto pekný večer museli ukončiť. Žiaľ, toto podujatie aj do budúcnosti bude organizované tak, aby sme v obývanej časti ľuďom neznemožnili nočný oddych, keďže všetko prebieha na otvorenom priestranstve.

-zk-

Oslavy SNP dňa 28. 8. 2008 po pietnom akte pred pamätníkom SNP pokračovali bohatým kultúrnym programom.

Súčasťou vyvrcholenia osláv Dní Prakoviec bolo aj oceňovanie tých, ktorí sa zaslúžili o šírenie dobrého mena obce.

POČAS DNÍ PRAKOVIEC SA ZASTAVIL KOLOBEH BEŽNÉHO ŽIVOTA

Neuveriteľných 640 rokov plynie život v našej obci. Menia sa generácie, mení sa doba, odvíjajú sa osudy ľudí. Počas Dní Prakoviec (28. 6. 2008 – 5. 7. 2008) sme zastavili kolobeh bežného života. Rôznymi príjemnými kultúrnymi a športovými aktivitami sme si pripomenuli minulosť obce, vyzdvihli súčasnosť, prejavili vzájomnú spolupatričnosť a hlavne hrdosť na našu obec, ktorá je pre mnohých rodiskom a pre mnohých domovom.

V tomto čísle prinášame niekoľko fotografií z podujatí Dní Prakoviec

Milí Prakovčania,

prichádzame s jesenným vydaním našich novín, v ktorých sme chceli zhrnúť a zdokumentovať najdôležitejšie udalosti leta 2008 – aspoň v skratke oslavy Dní Prakoviec, 64. výročia SNP, ale pripomenúť aj nástrahy leta, ktoré nám tentokrát priniesli povodeň. Dotkla sa aj našej obce. Sme radi, že prostredníctvom príhovoru starostu obce prinášame správu o pre obec úspešných projektoch. Denise Pacholskej blahoželáme k úspechu v medzinárodnej súťaži. V rubrike Návraty sa nám prihovára p. J. Macko. Pokračujeme v uverejňovaní prakovského nárečového slovníka p. J. Kašického a v seriáli o bylinkách p. D. Almášiho. Svojou tvorbou nás znovu potešila p. Šrobárová. S radosťou sme uvítali materiál p. Ing. Š. Kašického o šikovnosti prakovských majstrov, na ktorý nadväzuje p. Svitek. V odkrývaní zaujímavosti našej histórie pokračujeme v článkoch o strelcoch zo Zväzarmu, basketbalistkách a šachovom klube.

Dnešné noviny sú opäť pestré, naplnené informáciami z rôznorodých oblastí, aj keď z dôvodu nízkej periodicity (vychádzame iba 4 x do roka) nemáme ambície zachytiť úplne všetko, čo sa za dané obdobie v našej obci udialo. Tak aj z Uznesení Obecného zastupiteľstva uverejňujeme iba 2 posledné pred uzávierkou našich novín. Ostatné si môžete prečítať na vývesnej tabuli v obci alebo na stránke www.prakovce.sk.

Svoje námety, postrehy, pripomienky môžete posilať na adresu prakonoviny@centrum.sk alebo ich doneste do Obecnej knižnice. Príjemné chvíle pri čítaní!

Monika Kleknerová, šéfredaktorka

V týchto dňoch sa členka našej redakčnej rady dožíva životného jubilea.
„Milá Evička, prajeme Ti veľa zdravia, radosti z detí
a nech Ti to ešte dlho spieva a píše!“

UZNESENIA

prijaté na zasadnutiach obecného zastupiteľstva v Prakovciach

XIX. zasadnutie, 16.07.2008

Uznesenie č. 148/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje realizáciu iba jedného zvukového záznamu počas zasadnutia OZ pracovníkom OcÚ.

Uznesenie č. 149/2008

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie správu hlavnej kontrolórky OcÚ o kontrolnej činnosti za rok 2007.

Uznesenie č. 150/2008

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie plán kontrolnej činnosti na II. polrok 2008.

Uznesenie č. 151/2008

Obecné zastupiteľstvo súhlasí s odpustením pohľadávky Obce Prakovce voči firme Praktos, s.r.o. vo výške faktúr č. 7297 zo dňa 01.07.1997 na 135.093,75 Sk a č. 11797 zo dňa 01.08.1997 na 143.359,02 Sk, ktoré firma Praktos, s.r.o. Prakovce vysporiada v účtovnej závierke za rok 2008.

Uznesenie č. 152/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje navýšenie základného imania nesplatenými pohľadávkami spoločnosti Praktos, s.r.o. Prakovce, so 100 % -nou účasťou obce Prakovce z 200.000,- Sk na 8 600.000,- Sk.

Uznesenie č. 153/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje vrátenie 10 ks cenných papierov Dexia banky Slovensko, a.s. Žilina v hodnote 100.000,- Sk spoločnosťou Praktos, s.r.o. Prakovce Obci Prakovce, ktoré boli predmetom vkladu pri založení spoločnosti Praktos s.r.o. Prakovce.

Uznesenie č. 154/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje odpredaj časti pozemku parc. č. CKN 196/2 v k. ú. Obce Prakovce pre žiadateľa GSS rental s. r. o. so sídlom Záhradná 8/31 Gelnica o výmere 604m². Novovytvorený pozemok vzniká odčlenením od pôvodného pozemku podľa geometrického plánu zhotoveného na náklady žiadateľa. Cena bude stanovená znaleckým posudkom, vyhotoveným znalcom v oblasti oceňovania nehnuteľnosti spracovaného na náklady žiadateľa. Platnosť uznesenia je limitovaná do 28.02.2009.

Uznesenie č. 155/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje odpredaj pozemku parc. č. KNC 977/28 a 977/29 (zastavané plochy a nádvorie) o výmere 52 m² v k.ú. obce Prakovce pre žiadateľa Antona Marcinka a manželku Mgr. Lenku Marcinkovú, bytom Prakovce č.s. 331 za účelom výstavby garáží. Cena plnenia za obstarávaciu činnosť je stanovená v hodnote 17.000,- Sk a zahrňuje aj cenu nehnuteľností v hodnote 5.640,- Sk. Platnosť uznesenia je limitovaná: do 28.02.2009.

Uznesenie č. 156/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje odpredaj pozemku parc. č. KNC 1036/1 (druh pozemku - trvalé trávnaté porasty v k. ú. Prakovce o výmere 750m² za účelom užívania na voľnočasové aktivity pre žiadateľov Máriu Imrichovú, Prakovce č. s. 290 a Jána Burčáka, bytom Prakovce č. s. 290. Cena bude stanovená znaleckým posudkom, vyhotoveným znalcom v oblasti oceňovania nehnuteľnosti spracovaného na náklady žiadateľa. Platnosť uznesenia je limitovaná: do 28.02.2009.

Uznesenie č. 157/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje plat zástupcu starostu na 12.000,- Sk – 20 hodinový týždenný úväzok od 01.07.2008.

Uznesenie č. 158/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje polročnú odmenu kontrolórke obce vo výške 9.000,- Sk starostovi obce za polročnú prácu a realizáciu „Dní Prakoviec“ vo výške 25.000,- Sk a zástupkyňu starostu obce vo výške 12.000,- Sk.

Uznesenie č. 135/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje zmenu uznesenia č. 210/2002 prijatého na XXVII. zasadnutí obecného zastupiteľstva v Prakovciach dňa: 30.09.2002 nasledovne: „pôvodná výmera časti odkupovaného pozemku parc. č. CKN 1076 (trvalý trávnatý porast) t. j. 379 m² sa nahrádza novou výmerou 415 m² z dôvodu zmeny v geometrickom pláne. Ostatné znenie pôvodného uznesenia ostáva nezmenené a platné.

XX. mimoriadne zasadnutie, 29.07.2008.

Uznesenie č. 159/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje bezodplatne zriadenie vecného bremena na pozemku v obci Prakovce, katastrálne územie Prakovce, zapísané na LV č. 1, ako parcela C-KN:

- č. 169/1, zastavané plochy a nádvorie s rozlohou 2617m²

- č. 185/1, ostatné plochy s rozlohou 21051m²

- č. 196, ostatné plochy s rozlohou 2635 m²

- č. 199, zastavané plochy a nádvorie s rozlohou 2115 m²

a parcela KN – E.č. 325, orná pôda s rozlohou 2859 m² podľa zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy č. 0251a/12000/2007 medzi Obcou Prakovce a Východoslovenskou energetikou, a.s. Košice.

Uznesenie č. 160/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje zadanie vypracovania štúdií s orientačným predbežným rozpočtom na výstavbu mosta vo dvoch variantoch v Gelnickej doline po havarijnej povodňovej situácii.

Uznesenie č. 161/2008

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje prípravu projektovej dokumentácie s rozpočtom na zámer výstavby – oporný múr na miestnej komunikácii pri rodinnom dome č. s. 80, po havarijnej povodňovej situácii.

PRIHOVÁRA SA VÁM STAROSTA OBCE

Rozvodnená Zimná voda

AJ TAKÉ JE LETO

Zo štyroch ročných období azda najviac očakávané občanmi je to letné obdobie. Ľudia radi oddychujú a za týmto účelom si organizujú dovolenky doma a v zahraničí, rekreácie, tábory či pobyty na chatách alebo chalupách. Tam sa človek snaží zabudnúť na starosti všedných dní, na povinnosti v zamestnaní. Oddýchne si fyzicky, ale aj psychicky. Ak sa ešte vydarí aj počasie, to znamená, že v tom čase je príjemne teplo, to je určite dôvod byť spokojným.

Spokojnosť však určite nikdy nebude, ak počasie je práve opačné. Ak prší a to aj niekoľko dní po sebe. Dovoľenka, rekreácia, pobyt na chate či chalupe sa pre mnohých stáva takto utrpením.

Tohtoročný júl, ale najmä jeho záver, sa stal utrpením pre mnohých, ktorí v našej obci žijú v blízkosti rieky Hnilec, ale aj v blízkosti potokov Zimná voda a Hrelíkov potok. Povodeň z 23.7. – 28.7.2008 spôsobila značné škody na majetku občanov a právnických osôb. Najčastejšie škody, ktoré sa vyskytovali: vymytie pozemku, poškodenie oplotenia, poškodenie a odplavenie premostenia z komunikácií ponad vodný tok k rodinným domom, zaplavenie pivníc, garáží a podobne. Gelnická dolina, teda dolina Zimnej vody dopadla najhoršie. Chýbajúca regulácia koryta vodného toku Zimná voda spôsobila už opakujúcu sa situáciu, t.j. značné škody na koryte toku a na pobrežných pozemkoch. Dokonca priechodnosť dolinou bola úplne znemožnená v dôsledku zničenia dovtedajšieho tzv. premostenia cez vodný tok o niečo nižšie pod „Garbiarňou“. Situácia si dnes už jednoznačne vyžaduje vybudovať reguláciu na tomto vodnom toku. Na takomto zámere sa zhodli poslanci obecného zastupiteľstva, ktorí schválili prípravu zámeru regulácie potoka prostredníctvom finančných zdrojov z eurofondov.

Ale ako to bude s odstraňovaním a uhrádzaním škôd spôsobených povodňou na majetku občanov? Odstraňovanie následkov po povodni sú občania povinní vykonať na vlastné náklady. Občanov môže odškodniť štát prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva životného prostredia SR a správcovia vodných tokov. Uhrádzanie povodňových škôd zo strany štátu fyzickým osobám – občanom v súlade s platnou legislatívou nenahrádza hlásenie a odškodnenie poisťovnej udalosti komerčnou poisťovňou, s ktorou má poškodený občan uzatvorený zmluvný vzťah.

Odporúčame občanom, aby vždy v takýchto situáciách kontaktovali pracovníkov obce, ktorí im poskytnú potrebné informácie pre uplatnenie náhrad za povodňové škody.

Končiacie leto znižuje riziko takých povetnostných podmienok, ktoré spôsobujú zvýšené prietoky vôd v našich potokoch. No obdobie leta sa o rok opäť vráti a opäť sa vráti aj hrozba povodňových situácií – je treba sa na to pripraviť.

Mgr. Pavol Lukáš

AUGUSTOVÁ RADOSŤ

Vážení občania, chcem sa nateraz len veľmi stručne zmieniť o úspechoch, ktoré dosiahla naša obec tým, že jej boli schválené nenávratné finančné príspevky v tomto mesiaci.

1. v mesiaci apríli 2008 naša obec predložila na schválenie Fondu sociálneho rozvoja projekt „Terénna sociálna práca v obci Prakovce.“ V auguste nám bolo oznámené, že nám na tento projekt schválili nenávratnú finančnú čiastku 1 848 966 SKK (61 374.43 €). Tieto peniaze sú hlavne na krytie mzdových náhrad 4 sociálnych pracovníkov na dobu 2 rokov.

2. v mesiaci apríli 2008 naša obec podala na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR žiadosť o nenávratný finančný príspevok na projekt „Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ s MŠ v Prakovciach.“

Opäť v auguste 2008 sme sa dozvedeli, že nám bola schválená nenávratná finančná čiastka na realizáciu tohto projektu vo výške 31 924 709,15 SKK (1 059 706.20 €). Celkový objem výdavkov na rekonštrukciu ZŠ a MŠ je 33 605 000 SKK (1 115 481.64 €), začo sa vybuduje nová (sedlová) strecha na budovách ZŠ a MŠ, vymenia sa okná a vchodové dvere a zateplí sa fasáda obidvoch objektov.

Z týchto peňazí máme všetci radosť, veď kto z nás by si neprial vylepšovanie podmienok pre vzdelávanie našich detí v školských zariadeniach, či realizáciu opatrení na odstraňovanie chudoby, ktoré smerujú v konečnom dôsledku k zlepšeniu kvality života nás všetkých. Podrobnejšie o projektoch v budúcom čísle.

Mgr. Pavol Lukáš

OKTÓBER
MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

V prírode je to už raz tak zariadené. Existuje pravidelný kolobeh striedania ročných období. Keďže človek je jej súčasťou, i v jeho živote sa postupne vystriedajú obdobia: „jar“ – detstvo a mladosť, „leto“ – dospelosť a „jeseň“ – staroba.

„Jar“ – obdobie hier na vojakov či princezné, neskôr na rockových spevákov či modelky, veľmi rýchlo prejde do „leta“ – obdobia dospelosti. Zakladáme si vlastné rodiny, postupne prichádzajú deti. „Leť“ je sprevádzané povinnosťami, radosťami i starosťami, menšími či väčšími životnými úspechmi. Mnohí z nás nezabúdame na svojich staručkých rodičov. Vraciame im starostlivosť a lásku, ktorou nás oni zahŕňali celý svoj život. Snažíme sa v tejto uponáhľanej dobe nájsť si pre nich chvíľu času. Veď nie je nič smutnejšie, ako keď ostanú starí ľudia opustení a s pocitom zbytočnosti. Nechcú od nás veľa, len trošku našej pozornosti, pohladenie, úsmev.

Nestačíme sa čudovať, ako ten čas rýchlo letí. Pri pohľade do zrkadla zbadáme, že máme akosi viac vrások na tvári i viac šedín vo vlasoch. Naše „leť“ sa pomaličky dalo na ústup. Sem-tam nás už prepadnú myšlienky, či sa bude mať kto o nás postarať, keď príde naša „jeseň“. Ak sú naše deti svedkami úprimnej a láskavej starostlivosti o starých rodičov, tak snáď sa jedného dňa aj ony o nás s takou istou láskou postarajú. Uvidíme.

Eva Lenkeyová

JUBILANTI

(od 1.6.2008 do 31.8.2008)

80 rokov

Horváthová Štefánia

75 rokov

Fráter Ján

Lacherová Margita

Lukáčová Anna

Meister Imrich

Meisterová Emma

Murňáková Alžbeta

Orságová Helena

70 rokov

Dupláková Mária

Hirko Július

Lorincová Mária

Orlovská Klára

Slovinský Ján

Želinská Cecília

NARODENIA

(od 1.4.2008 do 30.7.2008)

Samuel Kuchta

Marek Kraus

Samuel Tomaško

Filip Kluknavský

Dominik Polhoš

Erik Klempár

Samuel Kissel

Tamara Liptáková

Jarmila Janová

Milena Bandyová

Jaroslav Fabinyi

Viktória Kačírová

ÚMRTIA

(od 30.5.2008 do 31.8.2008)

Bartolomej Majostek

Anna Lietavová

Pavol Zapotocký

Štefan Silla

Pavel Eližer

Karol Cagan

...DOMOV JE TAM, KDE SVOJICH BLÍZKYCH NACHÁDZAME...

V tejto rubrike prinášame pohľad do života ľudí, ktorí sa v Prakovciach narodili, život ich zavial na rôzne strany, ale našli cestu späť k rodnému prahu. Dnes nám na naše požiadanie poodkryl históriu svojej životnej púte p. Jozef Macko.

V roku 1962 bolo krásne leto. Posledné prázdniny som si vychutnával spolu so svojimi kamarátmi. Presne v polovici prázdnin bolo mi treba pobaliť kufor a vydať sa na cestu do nového sveta. Pre mňa to vtedy bol naozaj nový svet, pretože som odchádzal za štúdiom na vojenskú školu v ďalekej Bratislave. Bolo ťažké rozlúčiť sa so všetkým,

čo ma v Prakovciach tešilo, s tými, ktorých som mal rád, s miestami, kde som prežil krásne roky detstva.

Prakovce v tej dobe zažívali mohutný rozvoj. Nastahovalo sa sem mnoho ľudí za prácou - Prakovčania vedia, čo všetko sa vtedy vybudovalo a čo to znamenalo pre obec. Bol tu čulý spoločenský a kultúrny život.

Pretože túžba po poznaní bola väčšia, už nič ma nemohlo zadržať. Začiatky, ako všade inde, boli, samozrejme, ťažké. Vojenský režim odradil viacerých. Túžba po domove prevládla a mnohí odišli. Našťastie som to vydržal. Školu som ukončil a nastúpil do služby v armáde. Prešiel som viacerými vojenskými posádkami. Spoznal som mnoho mladých vojakov, ktorí prichádzali odsľúžiť základnú vojenskú službu a prešiel som mnoho kútov našej republiky, ktoré by som nikdy inak nebol navštívil.

Roky pomaly ubiehali. S manželkou sme vychovali dve

deti, ktoré nás obdarili dvomi vnúčatami. Keď ubehlo 40 rokov, vrátil som sa späť do Prakoviec. Zmeny, ktoré sa od r. 1989 udiali v našej spoločnosti, zasiahli aj našu obec. Časť obce - Dolina, v ktorej som vyrastal, sa takmer vyľudnila. Postupne sme sa s manželkou adaptovali na nové podmienky a prispôbujeme denný režim tak, aby sme vyhovelí zvyklostiam, ktoré tu vládnu. Trochu sa ponevierať okolo vody ako člen rybárskeho združenia. Zapadol som medzi dobrovoľných hasičov, ktorým sa snažím viesť kroniku, kde zaznamenávame udalosti zo života dobrovoľného hasičského zboru.

Všetkým prakovčanom želám, aby sa im darilo, veľa šťastia a zdravia. Nech každý prispieje svojou snahou k zveľadovaniu našej obce.

Jozef Macko

NÁVRATY

OSMIČKOVÉ ROKY V NAŠICH DEJINÁCH ...

Osmička má v našich dejinách neraz akoby magickú, ba osudovú silu. Pozrime sa na ňu prostredníctvom histórie a dejinných udalostí:

1848

- Hurbanov meruôsmý rok
- Štúrovsko-hurbanovské povstanie dobrovoľníkov
- prvá Slovenská národná rada
- Žiadosti slovenského národa, Liptovský Mikuláš 10. 5. 1848

1918

- Pittsburská dohoda, autonómne povstanie Slovenska v novozriadenom Československu, 31. 5. 1918
- Rakúsko-Uhorsko prijalo podmienky kapitulácie a Národný výbor v Prahe vyhlásil nezávislý československý štát, 28. 10. 1918
- prijatá Deklarácia slovenského národa v budove Tatrá banky v Turčianskom Sv. Martine, 30. 10. 1918

1938

- Mníchovský diktát, 29. 9. 1938
- Viedenská arbitráž, odtrhnutie a násilné zabratie päťtiny územia Slovenska a jej pripojenie k Maďarsku, 2. 11. 1938

1948

- Februárové udalosti, za socializmu nazvané „Víťazný február“

1968

- Dubčekova „Pražská jar 1968“
- SNR prijala zákon o Matici slovenskej, 27. 6. 1968
- Okupácia Československa vojskami Varšavskej zmluvy, 20. 21. 8. 1968
- prijatý Ústavný zákon o česko-slovenskej federácii, 27. 10. 1968

Z ostatných dejinných a historických osmičkových rokov, ktoré sa dotýkali Slovenska:

1898 - z prastarých dejín: vysviacka 1. kresťanského kostola na území Slovenska v Pribinovej Nitre

1328 - 680 rokov mincovne v Kremnici, uhorský kráľ povýšil osadu Cremnych-bane na slobodné kráľovské banské a minciarske mesto, 17. 11. 1328

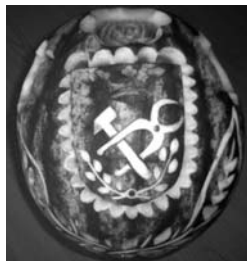
1608 - bol v Bratislave korunovaný arciknieža Matej za uhorského kráľa, 19. 11. 1608

1808 - vznikla Učená spoločnosť malohontská

1918 - vzbura slovenských vojakov v Kragujevaci. Popravených zastrelením bolo 44 slovenských vojakov, 8. 6. 1918

-fs-

Oslovili sme autora erbu vyrezaného do melónu

Na niektorých spoločenských akciách, ktoré sa konali v našej obci, sme si v slávnostne pripravenej tabuli všimli oku lahodiace pochutiny. Išlo o zaujímavé, netradične vyrezávané ovocie. Pátrali sme, čie školské ruky vedia vyčarovať takúto nádheru. Prekvapenie bolo oveľa väčšie, keď nás naše pátranie zaviedlo k obyvateľovi našej obce, ktorý pracuje ako majster odborného výcviku v Spojenej škole s organizačnými zložkami SOU a Obchodná akadémia v Prakovciach Dušanovi Kóňovi. Nezaváhali sme a položili sme mu pár zvedavých otázok.

Výrobky ktoré sme mali možnosť vidieť, sú viac než zaujímavé. Čo ta k tejto záľube priviedlo?

Prvýkrát som sa s tým stretol na televíznej obrazovke asi v roku 2004. Potom na internete a začal som to skúšať sám. Trvalo mi asi tri mesiace, kým som bol ako-tak spokojný s ružou vydlabanou do ovocia. Skúšal som rôzne techniky, taktiež nástroje, ktoré som si napokon vyrobil sám. V roku 2005 som vyrobil prvý výrobok, ktorý už spĺňal všetky moje kritéria na to, aby lahodil oku a niekoho potešil. Bola to ovocná misa, ktorej dominoval melón, a bola určená pre môjho kolegu k 50-tke.

Hovoríme o ovoci. Aké druhy ovocia sa na to hodia? Ktoré používaš ty ako výrobný materiál?

Musím poznamenať, že na vyrezávanie je vhodný nielen ovocie, ale aj zelenina a nazýva sa to jednotným názvom CARVING. Najčastejšie používam žltý a červený melón, tekvicu, uhorku, jablko, mrkvu, červenú repu, nektarinky, tmavé slivky, broskyne, mango, kiwi, avokádo.

Pomerne ťažké je zvládnuť techniku vydlabávania, ale nájsť motív tiež nie je zanedbateľné. Kde zbieraš inšpiráciu?

Ako som už spomínal, v televízii a na internete. V poslednom období dostávam formou darčiek aj literatúru o CARVINGU. Niektoré nápady sú aj moje vlastné. Napríklad vyrezávaná ťava, slon, morský koník, jeleň a iné. Každý výrobok je v podstate originál. Neexistuje žiadna forma, ktorá by uľahčovala vyrezávanie. Každý zárez je potrebné urobiť samostatne.

Určite si tú nádheru nenechávaš iba pre svoje oči. Kam sa až dostali tvoje výrobky?

K samotnej tvorbe ma inšpiruje práve to, že môžem niekoho potešiť. Vyrábam ovocné doplnky na slávnostné svadobné stoly, rôzne oslavy, výročia. Moje práce sa dostali do okolitých i vzdialenejších obcí, do hotela Plejsy v Krompachoch, niečo som ukázal aj v Nemecku (FREITAL), kde sme boli ako škola na výmennom pobyte, a samozrejme, takýto darček som vyrobil aj svojej rodine v Dánsku. Konkrétne

to bola korytnačka pre neterinho syna.

Ktoré z tvojich prác boli najnáročnejšie a najzložitejšie?

Pomerne ťažko sa robia portréty. A keď budem konkrétny, tak asi dosť zložitá bola výroba tenistu určeného pre turnaj Memoriál Jaroslava Gregu.

Tvoje výrobky potešia v prvom rade oči a čo konzumácia? Dajú sa zjesť? Nie je ti ľúto, keď sa tvoje dielo rozkrojí?

Tieto moje výrobky sú určené hlavne preto, aby potešili. A potešia ešte viac, keď aj chutia. Je to podobné ako napríklad svadobná torta. Tiež je pripravená preto, aby chutila hostom. Musím však podotknúť, že hlavne v zahraničí sa tieto výrobky, pokiaľ viem, konzervujú, aby vydržali čerstvé čo najdlhšie. Moje výrobky sú bez akéhokoľvek chemického zásahu. Sú vyrobené iba pár hodín pred akciou, na ktorú sú určené, aby boli čerstvé a dali sa zjesť.

Vráviš, že ich vyrábaš pár hodín pred akciou. Čo ak sa pomýliš, čo keď sa ti šmykne ruka a dielo sa pokazí?

Tak to je vylúčené. Mýlil som sa iba vtedy, keď som sa učil a hľadal správnu techniku. Teraz si už nemôžem dovoliť pomýliť sa. Chce to maximálnu trpezlivosť a pohodu, aby dielo bolo včas dokončené. Keby som niečo pokazil, tak náprava by bola z časového hľadiska nemožná. Takže žiadne omyly nie sú prípustné. Musím byť presný a k tomu sa dá trpezlivosťou a sebadisciplínou dopracovať.

Neplánuješ účasť na výstave, alebo súťaži? Máš v tomto smere cieľ, ktorú chceš dosiahnuť?

Viem o tom, že sa organizujú súťaže v Bratislave, Nitre, Košiciach. Zatiaľ som sa o tom dozvedel vždy až po akcii. Je možné, že sa raz niekde prihlásim. Myslím skôr však na to, že by som chcel vyrobiť ikebanu z rôznych druhov zeleniny a vyrezávať vzory do tvrdého syra, parenice a oštiepka. To je taká moja meta.

V našom okolí si zatiaľ jediný, o ktorom vieme, že má takúto záľubu. Máš nejakých nasledovníkov?

Je veľmi ťažké získať nasledovníkov. Takáto činnosť si vyžaduje dostatok voľného času a veľkú mieru trpezlivosti. Hlavne to chýba mladým ľuďom. Takže zatiaľ som nasledovníkov nenašiel.

Ďakujeme za rozhovor a želáme veľa tvorivých nápadov a trpezlivosti.

- jm -

FOTOGRAFIE Z PODUJATÍ DNÍ PRAKOVIEC

Rozlúčka so školou, ZŠ a MŠ

Turistický výjazd na Sivec

Slovanská pieseň

Trojgeneračné stretnutie - súťaž juniorov a seniorov z vlastných rodín

Slávnostné zasadnutie
obecného zastupiteľstva

Pešiak to začína

Výstava Moje rodisko

Poznaj svoje okolie - Lendáková

HISTÓRIA STRELECKÉHO KLUBU V PRAKOVCIACH

V roku 1955 bol založený STRELECKÝ KLUB v Prakovciach, ktorého vedúcim sa stal Martin Baláž. Pod jeho vedením veľmi aktívne pracovali prví priekopníci v streľbe zo vzduchových a malorážkových zbraní Konštantín Žoldák, Ján Urban, Zoltán Urban, Ján Leško, Štefan Martočko a ďalší. Tento klub už po trojročnej práci dosiahol na naše pomery vynikajúce výsledky v súťažiach. Najlepšie výsledky dosahoval Konštantín Žoldák. Postupne prichádzali do streleckého klubu ďalší členovia, ktorí sa vypracovali na dobrých strelcov. Boli to Emil Lisoň, Pavol Pindroch, Šimon Pindroch, Alexander Višňovský, Pavol Križek, Pavol Sadvár, Jozef Bučko a ďalší. Stalo sa tak hlavne po vylepšení materiálo-technickej základne klubu a po postavení malorážkovej strelnice pri Hnili v starom Zväzarme. Po vybudovaní nového areálu Zväzarmu a samozrejme aj novej strelnice Štefan Martočko – už ako vedúci, zaktivizoval činnosť streleckého klubu. V tomto období náš klub úspešne reprezentovali: Štefan Martočko, Pavol Križek, Ján Matuško, Jozef Basa, Vladimír Imrich, Ladislav Havrila, Jozef Bučko, Pavol Šimko, Štefan Lietava, Vladimír Kirschner, Anna Tomašková a Vladimír Rostaš. V roku 1981 sa úspešne rozbehla i práca s mládežou. Pod vedením trénerov Štefana Martočka, Pavla Križeka, Jána Matušku a Jozefa Bučku dosahovali vynikajúce výsledky títo strelci: Ján Matuško, Roland Kolesár, Táňa Hirková, Miroslav Hudák, Vladimír Rostaš, Dana Bučková, Martin Homza, Milan Čuchran, Stano Križek a Štefan Polák. Strelci do 15 rokov Ján Martočko, Roland Kolesár, Táňa Hirková a Miroslav Hudák sa prebojovali až na majstrovstvá Slovenskej republiky, kde obsadili 3. miesto. V roku 1982 Vladimír Rostaš na majstrovstvách SSR sa v kategórii do 15 rokov umiestnil na 2. mieste. Družstvo v zložení: Tatiana Hirková, Martin Homza, Milan Čuchran a Ján Martočko obsadilo 3. miesto. V streľbe z malorážky družstvo v zložení: Vladimír Kirschner, Anna Tomašková, Vladimír Rostaš a Štefan Lietava zvíťazilo v Krajskej lige a strelci svojimi celoročnými dobrými výkonomi dokázali, že patria k najlepším v kraji. V roku 1983 sa Vladimír Rostaš stal majstrom SSR v kat. JUNIOR ŠT. M. 3x20 a bol zaradený do reprezentačného výberu Slovenska na rok 1983. Na základe dobrých výsledkov bol zaradený medzi desiatich najúspešnejších zväzarmovských športovcov nášho okresu. V roku 1984 pri hodnotení celoročných športových výsledkov v rámci okresu bol medzi prvými desiatimi Vladimír Kirschner. V roku 1985 sa konal prvý ročník súťaže strelcov-veteránov, bývalých reprezentantov našej organizácie a zúčastnili sa ho: Štefan Martočko, Pavol Pindroch, Zoltán Urban, Jozef Basa, Ladislav Havrila, Ján Matuško, Jozef Bučko, Emil Lisoň, Pavol Sadvár, Konštantín Žoldák, Pavol Križek, Šimon Pindroch, Jozef Pojdák, Eugen Jamnický, Vladimír Imrich a Pavol Šimko. Rozhodoval medzinárodný rozhodca pán Špak z Levoče. Prvé miesto si vybojoval Štefan Martočko, 2. miesto Ladislav Havrila, 3. miesto Jozef Basa, 4. miesto Pavol Pindroch a 5. miesto Jozef Bučko. V roku 1986 sa uskutočnil II. ročník súťaže strelcov - veteránov za účasti 23 strelcov. Poradie: 1. Štefan Martočko, 2. Pavol Sadvár, 3. Pavol Šimko, 4. Ján Matuško, 5. Jozef Bučko. V roku 1987 sa za účasti 26 strelcov uskutočnil III. ročník tejto súťaže. Poradie: 1. Štefan Martočko, 2. Ján

Matuško, 3. Vladimír Imrich. 9. 1. 1988 sa konali majstrovstvá okresu v Prakovciach. Za účasti 50 strelcov si z našich strelcov 2. miesto vystrelal Vladimír Rostaš a 3. miesto Vladimír Kirschner. Za účasti 24 strelcov sa konal IV. ročník súťaže strelcov-veteránov. Všetci ukázali, že ešte vedia strieľať, hlavne nestarnúci Štefan Martočko. Poradie: 1. Štefan Martočko, 2. Pavol Križek, 3. Jozef Basa. Po určitom období útlmu sa v roku 1989 dobre rozbehla práca s mládežou. V našom klube boli dosiahnuté veľmi dobré výsledky. Pochvala patrí trénerom Štefanovi Polákovi, Janovi Matuškovi, Vladimírovi Rostašovi a Vladimírovi Kirschnerovi. Rada streleckého klubu zorganizovala dňa 14.10. v rámci týždňa brannej aktivity V. ročník súťaže strelcov-veteránov. Zúčastnilo sa ho 26 bývalých strelcov, reprezentantov našej ZO. Poradie: 1. Štefan Martočko, 2. Ján Matuško, 3. Pavol Križek. Rok 1990 – strelci nášho streleckého klubu Vladimír Kirschner, Vladimír Rostaš, Ján Matuško a Štefan Lietava pravidelne trénujú a reprezentujú náš klub na všetkých majstrovstvách a iných súťažiach a zároveň sa podieľajú na príprave žiackeho družstva. Pripravujú starších žiakov na kvalifikačné preteky. Na majstrovstvá SR sú to Stanislav Kosturiak, Martin Hupka, Katarína Matušková, Andrea Lušňáková a Jana Galová. V roku 1991 sa majstrovstvá SR v streľbe zo vzduchovky konali v Pribelcoch v okrese Veľký Krtíš. Po dobrej kondičnej i streleckej príprave pod vedením trénera Vladimíra Rostaša titul majstra SR získalo naše družstvo zaslúžene. Stalo sa tak po prvýkrát v histórii strelctva v našej ZO. Víťazné družstvo: Katarína Matušková, Stanislav Kosturiak, Andrea Lušňáková. 20. 2. 1992 si víťazné družstvo prevzalo ocenenie najlepších športovcov okresu za rok 1991. Rok 1992 – družstvo mladších žiakov tvrdo trénuje pod vedením trénera Vladimíra Kirschnera. Výsledky potvrdzujú, že sú dobre pripravení na kvalifikačné preteky. Sú to Janka Matušková, Silvia Sillová, Zuzana Matušková, Milan Lietava, Peter Šukaľ, Pavol Štirban. Na majstrovstvách SR, ktoré sa konali 13.6.1992 za veľmi dobrých podmienok, obsadilo naše družstvo do 13 rokov v zložení Silvia Sillová, Peter Šukaľ a Milan Lietava 1. miesto. Rok 1993 prebiehal v plnej príprave na MSR 1994. Sitom kvalifikačných pretekov sa na majstrovstvá SR, ktoré sa uskutočnili v dňoch 8. – 9. 4. 1994 v Spišskej Novej Vsi, prebojovali Janka Matušková, Milan Lietava a Peter Šukaľ. Na poslednom kvalifikačnom preteku na MSR, ktorý sa konal v Sp. N. Vsi 27. 2. 1994 v kategórii dievčat do 15 rokov, zvíťazila Janka Matušková. Svoju dobrú športovú pripravenosť potvrdila i na MSR, kde obsadila 1. miesto. Titul majsterky SR jej patril zaslúžene, potvrdzovali to i výsledky, ktoré dosahovala v priebehu roku 1993. Na jej úspechu má veľký podiel a zásluhu i jej tréner Vladimír Kirschner. Bol to posledný z veľkých úspechov streleckého klubu v Prakovciach.

Naši strelci ukončili svoju športovú činnosť pre nedostatok materiálo-technickej a finančnej zábezpeky.

Ján Matuško

Čo (ne)odniesol čas...

Na Prakovské noviny si občania Prakoviec zvykajú a so záujmom očakávajú nové vydanie. Osobitná pozornosť bola venovaná mimoriadnemu vydaniu Prakovských novín, zameraných na časti histórie Prakoviec či už zo športu, kultúry alebo iných činností, v ktorých dominovali aktívni Prakovčania.

V redakčnej rade sme verili, že tieto príspevky budú mať aktívne ohlasy, o čom svedčia i príspevky v tomto čísle Prakovských novín. Je to potešujúce a zároveň jedna z možností odkryť takmer zabudnuté udalosti, skutočnosti, ktoré by inak zakryl čas zabudnutia.

Takto ma oslovila i pani Mária Garčárová-Križeková s otázkou, prečo sme nenapísali aj o ženskom basketbale v Prakovciach. Naozaj, prečo? Niečo sme vedeli. Nevedeli sme však, na koho kompetentného sa máme v tejto veci obrátiť. Pani Križeková (MK) bola ochotná podeliť sa s nami so svojimi spomienkami a čiastočne tak odkryť závoj (ne)dávnej minulosti tohto športu v Prakovciach. Jej rozhovor svojimi poznatkami doplnila aj pani Mária Gabányová (MG).

FS: Povedzte našim čitateľom niečo o začiatkoch ženského basketbalu v Prakovciach.

MK: Bolo to v rokoch 1949-1956. Do závodu prišiel Ing. Rýmeš, ktorý oslovil Emku Nagyovú, aby zohnala niekoľko dievčat, ktoré by prejavili záujem o basketbal. Ihrisko bolo „Za traťou“ v priestoroch terajšieho domu p. Gregovej). Pôvodne to bolo tenisové ihrisko, potom basketbalové a volejbalové ihrisko.

FS: Vymenujte nám tých, ktorí stáli pri zrode tohto športu?

MK: Trenérom bol Ing. Rýmeš a základ družstva tvorili: Emka Nagyová, Mária Gregová-Gabányová, Mária Andrášková, Dáša Linhartová-Duráčíková, Betka Lorková-Durkovičová a ja.

MG: Ďalej to boli: Dorka Urbanová-Andrášková, Gabika Pinčáková-Kosečeková, Helena Polláková-Pačayová, Gabika Almašiová. Neskôr to boli Eta Šimková, Jana Konečná, Helena Garčárová, Anna Kolesárová, Katka Gregová, Anna Lešková a d.

FS: Športová činnosť je nemožná bez určitého zázemia. Kto sa o vás staral?

MK: Hospodárom bol Štefan Silla, ktorý sa staral o ihrisko. Organizátorom bol Ali Andráško

MG: Naším vedúcim bol prakticky náš tréner p. Ing. Rýmeš. Po jeho odchode istý čas nás viedol Július Durkovič. No žiadne výhody sme nemali a prvé roky sme si samy platili i cestovné na tréningy a zápasy.

FS: Trénovali ste a hrali zápasy aj v zimných mesiacoch? Ak áno, kde to bolo?

MK: Trénovali sme a hrali sme, dokiaľ sme mohli na ihrisku v Prakovciach. V nepriaznivom počasí sme trénovali a hrali zápasy v telocvični Gymnázia v Gelnici.

FS: Prezradte nám, v akej súťaži ste hrali a s kým.

MK: Hrali sme v krajskej súťaži s mestami Spišská Nová Ves, Levoča, Poprad, Kežmarok, Prešov a Košice.

FS: Podarilo sa vám zosúladiť pracovnú a športovú činnosť? Kde ste pracovali? Ako vás uvölňovali na zápasy?

MK: Pracovala som v závode. Najprv na úseku kontroly, potom v mechanike, neskôr na odbornom učilišti ako vychovávateľka a po materskej dovolenke v štátnych lesoch. Keď som pracovala v závode, musela som dodržiavať zmeny. Stalo sa však aj to, že sme zmeškali vlak a domov sme prišli až skoro ráno a hneď som musela nastúpiť do práce.

FS: Nebolo to ľahké. Ako ste sa s tým vyrovnávali?

MK: Boli sme dobrá partia. Boli sme mladé a brali sme to naozaj športovo.

FS: Časom došlo k zániku tohto športu. Prečo? Ako dlho ste vydržali?

MK: Prakticky sme všetky hrali až do vydaja, respektíve do materskej dovolenky. A tak sa pomaly káder hráčok zmenšoval, až sa náš kolektív úplne rozpadol.

FS: Vaše poznatky, zážitky a spomienky?

MK: V roku 1953 som bola na kurze trénerov basketbalu v Lomnici nad Popelkou. Boli sme jedna-dve také pomenšie. Keď sme raz prišli hrať do Košíc, súperky s nami nechceli hrať, lebo „s deťmi hrať nebudú“. No hrali a prehrali 30 : 17 a po zápase tie „výšavy“ si aj poplakali. Boli to roky, keď sme trénovali v teplákoch a hrali zápasy v tričkách a trenirkách (dresoch), čo sa mnohým ženám nepáčilo a ohovárali nás. V čase, keď som bola na školení, hrali naše dievčatá zápas so Spartou Praha.

MG: Bolo to v roku 1953, keď bolo toto české družstvo na zájazde na východnom Slovensku a tréner vyjednal s nimi jedno stretnutie. S týmto ligovým družstvom sme prehrali 66 : 21. Zaujímavosťou bolo, že v družstve Sparta Praha hrala i mladá Olga Fikotová-Conollyová, neskôr československá olympijská víťazka v hode diskom (Melborne - Austrália).

FS: Čo by ste odkázali súčasnej mládeži, najmä dievčatám?

MK: Nedá sa porovnávať minulosť so súčasnosťou. Treba však brať všetko športovo, oduševniť sa za ten-ktorý šport. Veď my sme nehrali len basketbal, ale i stolný tenis, taktiež sme lyžovali. To všetko som využila ako vychovávateľka na odbornom učilišti. V tom čase (1953) sme mali v internáte ubytovaných chlapcov na Turzove a dievčatá v Matilde Hute. Bola som aktívna i v divadelnom súbore, kde som hrala v hrách Ženský zákon, Protár.

MG: Taktiež som aktívne hrala stolný tenis, neviem už teraz, aká to bola trieda súťaže. Možno sa ozvu moje kolegyně a kolegovia, s ktorými som hrávala a otvorila i túto časť histórie Prakoviec - stolný tenis.

Ďakujem vám za rozhovor a tiež všetkým basketbalistkám menovaným aj nemenovaným za reprezentáciu obce Prakovce v basketbale.

Dúfame, že tieto príspevky, ktoré odkrývajú istú časť histórie obce Prakovce, povzbudia i ďalších, ktorí spoluvytvárali bohatú tradíciu - históriu našej obce.

Zhovárал sa Fridrich Svitek

Spomienky futbalového fanúšika...

Za svojej mladosti som chodil na pravovský futbal ešte na staré ihrisko pri terajšej prírubárni a potom už na terajšie ihrisko na Sídlsku Breziny. Najviac to však bolo v rokoch 1959 - 1965, najmä za trénera Pauera. Chodil som na všetky zápasy doma, ale i na všetky zápasy vonku a za ten čas sa udiali všelijaké príhody.

Všetci tréneri pravovského futbalu majú svoj podiel na vzostupe pravovského futbalu, ktorý sa postupne prebojoval zo IV. triedy až do I. triedy a divízie. Kulminácia týchto snáh o dobrý futbal vyvrcholila v rokoch 1959 - 1964.

Bol som služobne v tých časoch na Slovenskej odborovej rade v Bratislave. Keď zistili, že som z Prakoviec, prvé, čo sa opýtali, bolo: „To vy hráte taký dobrý futbal?“ Bol to hrejivý pocit a verejné uznanie reprezentácie Prakoviec našimi futbalistami.

V jedno krásne slnečné popoludnie bol som s futbalistami v Lubeníku na futbalovom zápase, ktorý sme vy-

hrali 2 : 1 (1 : 0). Sedel som medzi domácimi fanúšikmi a keď sme dali gól, tak som tleskal. Pozreli sa na mňa a spýtali sa, či som z Prakoviec. Odpovedal som, že áno. Po zápase mi povedali domáci fanúšikovia: „Prehra nás mrzí, ale hrali ste peknú hru!“ To bola poklona pravovskému futbalu od súperov.

Pri postupe do vyššej triedy hrali sme v roku 1963 i v Prešove s B-čkom a vyhrali sme 2 : 3. Keď sme od začiatku vyhrávali, povedal jeden domáci fanúšik, že aj tak prehrame. No druhý fanúšik domácich ho upozornil, že Prakovce vyhrali na tréningovom zápase i s A-čkom a bratia Paulovičovi si nestrelili gól.

No boli i kuriózne zápasy a najmä situácie po nich. Napríklad v Harichovciach. Zápas sme vyhrali, ale domáci fanúšikovia neuniesli prehru, a tak nás po zápase naháňali - hráčov a fanúšikov z Prakoviec. Ihrisko sme opúšťali kade - tade, ako kto mohol. Jeden cez potok, druhý cez plot, ba i popod plot a jeden dokonca cez okienko v búde pokladníka. Teraz sú to úsmevné príbehy. Vtedy to bolo neprijemné, nečakané a sem - tam i s nejakou odreninou či kopancom. Fanúšik však vydrží veľa a dobrý futbal ho znovu priláka.

- Niečo z histórie futbalového oddielu. Janko Mazúr si viedol kroniku futbalového oddielu, kde zapisoval

všetko dianie. Tak mu vyšlo, že v jednom ročníku naše mužstvo prehralo alebo remizovalo desať zápasov v poslednej minúte hry odpísaným a premeneným pokutovým kopom v náš neprospech. Napísal o tom na vyššie telovýchovné orgány. Uznali, že je to divné, ale výsledok z ihriska platí. I tak sa konalo, aby sme každý rok nepostupovali vždy vyššie. „Počkajte si až na budúci rok!“, hovorili tí „hore“.

Bolo to krásne obdobie, keď do Prakoviec na futbal chodili nielen fanúšikovia Prakoviec, ale i občania z celej hnieľkej doliny, ktorí chceli vidieť pekný futbal.

A návštevnosť bola tomu úmerná. Veď také návštevy, v priemere okolo 500 - 600 divákov, nemali ani niektoré veľké mestá. Súťaž, ktorú hrali Prakovce, nemali v tom čase ani okresné, ba ani krajské mestá (Banská Bystrica).

Som rád, že som to obdobie zažil. Bol som pri tom, ako naši futbalisti reprezentovali obec Prakovce, závod Prakovce, región i okres.

Česť a vďaka všetkým, ktorí sa podieľali na tejto reprezentácii, ktorí ukázali všetkým, čo majú radi futbal jeho krásu, nápaditosť, umenie i zložitost.

Jeden z fanúšikov: Fridrich Svitek

NA DUKLE TICHU. IBA VÁNOK V KORUNÁCH BUKOV MÄKKO SVIŠTÍ ...

Pamätník čsl. armády na Dukle, postavený v roku 1949, s cintorínom padlých vojakov sú národnou kultúrnou pamiatkou. Je tu pochovaných 565 hrdinov karpatsko - duklianskej operácie.

Na slovensko - poľských hraniciach sa nachádza vyhliadková veža vysoká 50 metrov, postavená v roku 1974, kde je možnosť oboznámiť sa s históriou duklianskych bojov na jeseň v roku 1944.

Prakovská Základná organizácia Zväzu slovenskej vzájomnosti aj tento rok zorganizovala autobusový zájazd na tieto historické miesta, kde si účastníci kyticou kvetov uctili pamiatku bojovníkov, ktorí neváhali položiť svoje životy za našu slobodu.

-mk-

ARTEFAKTY (VÝROBKY) - DOKUMENTY

Nedávno som sa na internetovej stránke obce dočítal odpovede na otázku ohľadom hrdosti na obec. Mal som divné pocity. Nuž, ale...

Každý vie, že Walzwerk je názov časti Prakoviec. Tu sa už v 19. storočí valcovalo. Otázka je, ako bola zvládnutá technológia, meranie, vodný pohon a pod., keď aj v dnešnej dobe je to istý problém, ktorý bol už vtedy vyriešený. Sortiment výroby (plechy, profily, koľajnice...), východzí materiál, predvalok, ich zdokumentovanie nie je dostupné (resp. nie je každému).

Ďalej sú dokumenty ohľadom výroby puškových šesťhranných (kutých, valcovaných) hlavní, ktorých technológiu vŕtania zvládli aj odborníci v Prakovciach. Problém je v tom, že to bolo na začiatku 20. storočia pred 1. svetovou vojnou, bez elektrifikácie, na vtedajšej technologickej úrovni a predovšetkým, že hlavne mali dĺžku cca 1500 mm.

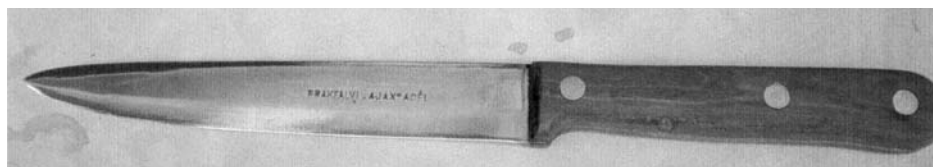
Typickým znakom výroby je oceľ, ktorá sa tu vyrábala. Jej firemný názov, ako je známe, bol „AJAX“. Informácie o jej chemickom zložení, následne o použiteľnosti nie sú celkom zdokumentované. Ako príklad uvádzam čiastočne upravený kutý nôž (rukoväť) z tejto ocele zo začiatku 20. storočia (foto).

Odpovede na tieto otázky, resp. rozšírenie informácií, ďalších dokumentov o výrobe, technológiách sú aktuálne v súvislosti s blížiacim sa 250. výročím prvej zmienky o fabrikkej výrobe. Zároveň prispievajú k rozšíreniu poznatkov o histórii a k opodstatnenej hrdosti na odbornosť, zručnosť a šikovnosť ľudí, ktorí sa dokázali vo vtedajšej dobe presadiť.

Ing. Štefan Kašícký

Detail nôža AJAX

Nôž AJAX

ARTEFAKTY - DOKUMENTY II

alebo

Hrdosť na profesiu, závod Prakovce

Pri príprave tohto čísla Prakovských novín ma zaujal príspevok Ing. Štefana Kašíckého „Artefakty - dokumenty“. Zamyslel som sa nad témou, ktorú týmto článkom otvoril. Mnohé výrobky, ktoré spomína, boli špičkové nielen kvalitou, ale i modernosťou, priam novátorské na tú dobu.

V knihe „200 rokov závodu Prakovce“ sa okrem iného uvádzajú dva zaujímavé údaje:

- **železné baráky** pre rakúsku armádu, patent Prakoviec z roku 1898, ako aj Ing. Kašíckých spomínaná **nástrojárska oceľ** značky Revolver 5/0 AJAX, rok 1909, ktorá konkurovala na svetových trhoch svetovým oceliam BOHLER a POLDI.

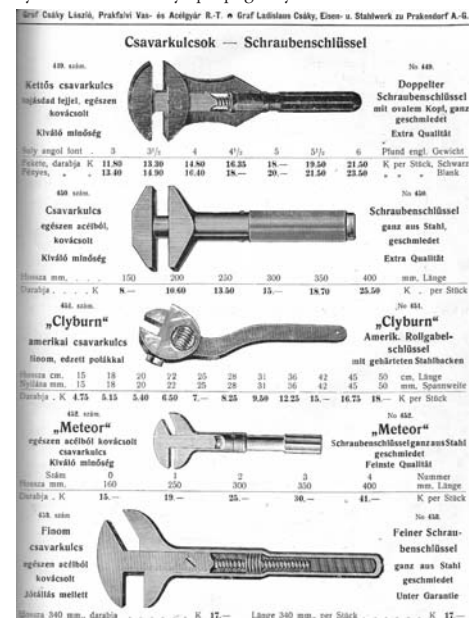
Toto všetko svedčí o tom, akí „fachmani“ pracovali v závode Prakovce. A nielen v dávnej minulosti: buchar AJAX, strojná píla AJAX, zveráky BOLEY, alebo v minulosti nedávnej: PRAKO KAP (kovací agregát perový). Ďalšie PRAKO - výrobky: brúsky, obrubovačky, zakrúžovačky, dierovačky, okrúhle nožnice atď, ktoré úspešne prezentovali závod Prakovce na svetových výstavných trhoch v Brne, Lipsku, Damašku, Barme, Solúne, Adis Abebe, Mexiku atď.

Značka PRAKO sa stala svetoznáma nielen v Európe, ale bola exportovaná do krajín: Čína, Irán, India, Sudán, Venezuela, Mexiko, Brazília a i. (pozri exportnú mapku z knihy „200 rokov závodu Prakovce“).

S týmito výrobkami je priamo spojená i Ing. Kašíckým spomínaná hrdosť. I keď si to častokrát ani neuvedomovali, ale uznanie kvality prakovských výrobkov bolo zároveň uznaním značky prakovského závodu, jeho pracovníkov, či už to boli pracovníci oceliarnie, kováčne, mechanickej, náradovne, atď., ktorí priamo či nepriamo boli hrdí na svoju prácu - na výrobky, ktoré získavali vo svete dobré meno závodu Prakovce.

Pri blížiacom sa výročí 250. rokov závodu Prakovce v r. 2010 je potrebné spomenúť si a osvetliť určité obdobia histórie závodu Prakovce, ich pracovníkov - odborníkov, ktorí sa podieľali na dobrom mene a reprezentácii závodu.

Dostal sa mi do rúk „Katalóg výrobkov závodu Prakovce“, ktoré sa vyrábali v Prakovciach začiatkom 19. storočia (jedna strana je súčasťou príspevku). Keď prezeráme tento katalóg, sme prekvapení vysokou technickou - výrobnou kultúrou pracovníkov závodu v tomto období. Sme prekvapení, ako vo vtedajších podmienkach bol spracovaný a vydaný taký dokonalý výrobný - technický i propagačný dokument.

Strana katalógu

Oslovme preto nositeľov histórie závodu Prakovce, starých pracovníkov závodu - dôchodcov, ktorí sa na veľa pamätajú sami, ale mnohí veľa vedia i z obdobia pred nimi z ústnych podaní ich rodičov, starých rodičov, spolupracovníkov, aby sme sa dozvedeli čím viac o histórii závodu Prakovce a tým aj o samotnej obci Prakovce, kam územne prakovský závod patrí.

Fridrich Svitek

Na začiatku nás bolo viac ako 4000 súťažiacich z 13 krajín Európy a USA...

Našu obec preslávilo a stále preslavuje množstvo úspešných reprezentantov na súťažiach z rôznych oblastí života. Do ich množiny sa zaradiť aj Denisa Pacholská v súťaži Aliante 2008 alebo Kto chce za severný polárny kruh?

To bolo motto tohtoročnej medzinárodnej súťaže zamerané na zvýšenie vedomostí o Severoatlantickej aliancii, bezpečnostnej problematike a medzinárodných vzťahoch. Víťazi Aliante 2008 budú mať príležitosť v auguste navštíviť najsevernejšie položenú základňu NATO, ktorá sa nachádza až za polárnym kruhom uprostred drsnej, ale okúzľujúcej severskej prírody. Inými slovami, expedícia pre víťazov tento rok povedie do Nórska na 10 nezapuduteľných augustových dní.

Táto súťaž bola určená pre študentov vo veku 15-19 rokov. Do Aliante 2008 sa zapojili stredoškoly z Českej republiky, Estónska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Nemecka, Holandska, Poľska, Rumunska, Slovenska, Spojených štátov amerických, Veľkej Británie a po prvýkrát z Fínska a Gruzínska. Dostať sa na do Nórska nebolo, pochopiteľne, vôbec ľahké. Museli sme uspieť v náročnej národnej a medzinárodnej konkurencii, preukázať svoje znalosti a schopnosti spolupracovať na medzinárodnej úrovni v sťažených podmienkach. Hlavným komunikačným prostriedkom bol anglický jazyk. Súčasťou bolo aj špeciálne materiálne-technické vybavenie. V 3. kole na preverenie našej fyzickej a psychickej kondície dohliadali skutoční profesionáli. Hlavným organizátorom a medzinárodným koordinátorom súťaže Aliante 2008 je v t.r. Česká republika Jagello 2000 - Association for Euro-Atlantic Cooperation.

Súťaž Aliante 2008 mala tri kolá:

I. kolo vedomostných otázok sa uskutočnilo iba prostredníctvom internetu.

V II. kole bolo úlohou súťažných tímov písomne odpovedať na otázky z oblastí histórie NATO, bezpečnostnej politiky, medzinárodných vzťahov a vypracovanú prácu odoslať. Národní koordinátori v spolupráci s odborníkmi-politológmi odoslané práce vyhodnotili.

III. kolo - medzinárodné finále sa konalo od 22. do 27. júna 2008 na základni 102. prieskumného práporu v Prostějove v Českej republike. Do finále postúpilo celkom 40 tímov. Z každého štátu minimálne jeden. (Zo Slovenska sme postúpili 4 tímy.) Zo 40 dvojčlenných národných tímov bolo žrebom vytvorených 20 medzinárodných štvorčlenných tímov, ktoré bojovali o víťazstvo. Národnostné zloženie tímov nebolo nijako určené. Žrebovanie prebehlo 14 dní pred konaním finále a tímy boli o rozdelení informované elektronickou poštou. Mohli sme sa tak lepšie spoznať už pred samotným finále v Českej republike. Naš tím bol slovensko-estónsky.

Touto cestou chceme vysloviť poďakovanie všetkým, ktorí mi pomohli dôjsť nielen do finále, ale až k vytúženej „expedícii“ do Nórska. Hlavne mojej mame, ktorá ma všestranne podporovala, verila v moje víťazstvo a už mi opäť balí kufre DO SVETA, pretože vo finále som sa so svojím tímom umiestnila na 2. mieste.

O tom, či sú nórske fjordy fascinujúce, za polárnym kruhom či žijú medvede a ako „chutí“ medzinárodné priateľstvo, vám napíšem nabudúce.

Denisa Pacholská, víťazka ALIANTE 2008

Slovanská pieseň 2008 - vyhodnotenie

Koniec júna v našej obci už tradične patrí prehliadke talentov v oblasti ľudovej hudby - Slovenskej piesni.

V tomto príspevku vám prinášame vyhodnotenie 9. ročníka tejto súťaže, ktorá sa uskutočnila v rámci Dní Prakoviec dňa 24. 6. 2008. Zúčastnilo sa jej 136 súťažiacich v sólo i skupinovom speve a odspievalo sa celkom 78 piesní, 39 slovenských a 39 slováckych - 20 českých, 6 ruských, 2 moravské a 1 poľská.

Aktívnych účastníkov Slovenskej piesne bolo spolu 187.

Kategória: Materské školy

1. miesto Daniela Kleinová, MŠ Slovenská Gelnica
2. miesto Lukáš Klein, MŠ Hlavná Gelnica
3. miesto Viktória Kačmárová, ZŠ s MŠ Prakovce

Kategória: Základné školy - I. stupeň

1. miesto Sebastián Schneider, ZUŠ Gelnica
 2. miesto Dominika Kleinová, Selančík Helcmanovce
 3. miesto Tomáš Palušák, ZŠ Nálepkovo
- Nina Plachetková, ZŠ s MŠ Prakovce
Bohdana Žigová, ZUŠ Gelnica

Kategória: Základné školy - II. stupeň

1. miesto Zuzana Gregová, ZUŠ Gelnica
 2. miesto Viktória Čolláková, ZŠ s MŠ Prakovce
 3. miesto Nikola Petříková, Gymnázium Gelnica
- Mimoriadna cen. Jakub Boháč, ZŠ s MŠ Prakovce

Kategória: Stredné školy:

neobsadená

Podakovanie starostovi obce za podporu Slovenskej piesne

Kategória: Dospelí

1. miesto Alena Bikárová, Košov
2. miesto Mária Hudáková, Margecany
3. miesto Július Žiga, Gelnica

Kategória: Spevacké skupiny - mládež

1. miesto Ľudová hudba Lístček, ZUŠ Gelnica
 2. miesto Dievčenská spevácka skupina Prepelička, Gelnica
 3. miesto DFE Pustovníček, Jaklovce
- Mimoriadna cena DFS Vánok, Prakovce

Kategória: Spevacké skupiny - dospelí

1. miesto Folklórna skupina Kliperčan, Žakarovce
 2. miesto Folklórna skupina Folkmarčanka, Veľký Folkmár
 3. miesto Ženská spevácka sk. Jadlovce, Margecany
- Cena predsedu ZSV RR Spiš Gustav Girga, Gelnica
Laureát SP 2008 Ľudová hudba Prakovčan, Prakovce

- fs -

Denisa Pacholská pri preberaní ceny

Diplom

NÁREČOVÝ SLOVNÍK

pokračovanie

L - E
ladička - debna
lajblič - živôtik
lajster - vedúci
lamašina - lámba
lancuch - reťaz
lauf - hlaveň pušky
lecec - cváľať
lenča - šošovica
levča - podperat rebriny
na voze
ločuha - pálenka
luft - vzduch
lun - výplata
lunik - istič na kolese voza

M
majzľik - dláto
mandla - mandľa
marka - známka
mašingver - guľomet
mašinista - strojvodca
meľdovac - hlásiť
merindac - prežúvať stravu
merkuj - pamätaj
miškovaňa - kastrácia
mitarbijter - spolupracovník
molha - hmla
mudrovac - debatovať
muster - vzor
mutefka - habarka

N
nabral se - nakazil sa chorobou
neška - dnes
nalpa - opica
nabesperak - napriek
nakrohmalic - naškrobiť
nedristaj - netaráj
nežgrabni - nešikovný

nezdobački - odrazu, nečakane
navanbulic - nahromadiť
najgirik - zvedavec
narkirknuc - pripomenúť
nadohvatki - narychlo

O
ortovac - kľčovať
oberva - mihalnica
okic - námraza
oringla - náušnica
odškirc - trochu otvoriť
odžrec - stratiť
okerešic - ponadávať
odfaklic - odrezať veľký kus

P
pacerki - korále
pantoffli - bačkory
papundekeľ - tvrdý papier
patrona - nábojnica
pazduri - ruky
penzionar - dôchodca
perpendikel - kyvadlo
perša - hrudník
peršo - najprv
perun - hrom
pincir - čašík
pinga - jama
plac - námestie
plantac - motať sa
pogret - pohovka
pokrutka - oblička
poki - kiahne
polknuc - prehltnúť
pomknuc - uhnúť
popater - pozri sa
popka - bábika
popsutí - pokazený
porcia - daň

poutru - napozajtra
prajskurant - cenník
prečeraňec - čudák
prešburšt - tlačienka
preškuc - prehľadať
prikľet - predizba
priščipec - kus na opravu topánky
proba - skúška
putšpocic se - potknúť sa
pugnuc - švihnúť
pujd - povala
puklati - zhrbený
puľak - moriak
puľenta - mliečna polievka
putarčina - bravčový lalok

R
rachunki - počty
rajs - ryža
rakaňa - ropucha
rechnung - účet
renda - handra
rička - nížinná lúka
rigel - závera
rihac - dávať
riňavi - hnisavý
ringelšpil - kolotoč
romoňi - mrholí
rozgajdani - neupravený
rucac - hádzat
runda - zaokrúhlenie
runkla - cvikla

S
segiň - chudák
skocubeni - strapatý
skura - koža
skurčic - pokrčiť
splanirovac - urovnať
sprični - škriepny, neustupčivý
strašek - mátoha
stružlak - matrac, slamník
stukac - stonať

Jožef Kašícký

LIEČIVÉ RASTLINY

možnosti ich použitia
pre vlastnú doplnkovú liečbu

Hoci je čas zbierania bylín už takmer za nami, predsa je užitočné, pripomenúť si ich použitie v domácej doplnkovej liečbe. S týmito skúsenosťami sa snami opäť rád podelil p. Dezider Almáši.

Pre zimné obdobie sú veľmi vhodné čaje pre dospelych a deti

1. **Podbeľový čaj**, ktorý sa skladá
- z kvetu - zbiera sa v 4. mesiaci
- z listu - v 5.-7. mesiaci.

Rastie samostatne, má väčšiu liečivú silu ako kvet. Po vysušení ich zmiešame v pomere 1 : 1. Podbeľ je zmäkčujúci a protizápalový čaj, podporujúci vykašliavanie. Používa sa pri zápale priedušiek, astme a zápale pohrudnice. List podbeľa možno použiť pri všetkých zápaloch - vonkajších (aj ruže). Spodnú bielu stranu listu preválkame - pustíme šťavu. Priložíme na boľavé miesto, prikryjeme mikroténovým vrecúškom a obviažeme elastickým obvazom.

2. **Skorocel kopijovitý s materinou dúškou** v pomere 1 : 1,
- skorocel zbierame - pred kosiením sena v 6. mesiaci a po kosiení otavy v 8. mesiaci
- materinu dúšku zbierame v 7. mesiaci

Táto čajová zmes je dávny osvedčeným liečivým prostriedkom pri ochoreniach dýchacích ciest, ťažkom zahlienení (priedušiek) a prieduškovvej astme. Po tomto čaji prestanú kašľať aj tí, ktorí užívali antibiotiká a kašľali ďalej. Kvet z materej dúšky je vhodný ako olejový výťažok na natieranie pri reume.

3. Pamajorán

Zbiera sa v 7. - 8. mesiaci. Pije sa 2 x denne. Služi na lepšie trávenie, proti zápche, bolestiam pečene a obličiek, pri ženských ochoreniach, reumatizme a nočnom potení, pri astme, angíne, ochorení dýchacích ciest a kašli. Používa sa na posilnenie nervov a pri všetkých druhoch krčcov. Pamajorán a šalviu sa odporúča piť duševne prepracovaným osobám, preventívne 1x denne proti mozgovej príhode. Odporúča sa olejový výťažok z kvetu pamajoránu na natieranie tých miest, kde sú poškodené a slabé nervy a ako obklad na zdurené uzliny.

Žihľava dvojdomá - najlepšia proti jarnej únave

Viete, že mladé listy žihľavy obsahujú 5x viac vápnika a 6x viac vitamínu C ako špenát? Žihľava je vhodnou liečivou rastlinou na jarné čistiace kúry a osvedčuje sa pri chorobách pečene, žlčníka, žalúdka, pľúc, pri poruchách zažívania a bolestiach kĺbov, pri chorobách obličiek a močových ciest. Priaznivo ovplyvňuje aj hladinu cukru v krvi. Žihľava je naša najlepšia krvčistiaca (aj na ekzémy) a súčasne krvotvorná rastlina. Kto z vás vydrží 3-4 týždňovú čajovú kúru a bude piť 2-3 čaje denne, už v druhom týždni pocíti vracanie sa energie a tvorivej sily (ušetríte 250,- Sk za vitamínové tabletky). Kto musí užívať lieky na riedenie krvi, musí na túto jarnú kúru zabudnúť, aby nevykrvácal. Najvhodnejší zber pre zimné uskladnenie žihľavy je do 20. mája. Žihľavová tinktúra - výťažok z koreňov nazbieraných na jar alebo v jeseni, je vhodná proti lupinám a vypadávaniu vlasov.

Dezider Almáši

35 rokov šachu v obci Prakovce

Pri príležitosti 640.výročia 1. písomnej zmienky o obci Prakovce si aj šachisti Šachového klubu Prakovce zaspomínali v zasadačke obecného úradu na dobu pred 35 rokmi, keď v obci Prakovce dňa 6. 1. 1973 sa v čitárni závodného klubu odohral prvý súťažný zápas v šachu v rámci okresu Sp. Nová Ves, ktorý znamenal znovu oživenie šachu v obci. Prvá súpiska šachových reprezentantov obsahovala tieto mená: 1. Ján Vencel, 2. Viliam Regec, 3. František Šimko, 4. Vladislav Hromjak, 5. Ing. Dušan Macejko, 6. Vladimír Ország, 7. Michal Vilčko, 8. Štefan Grešner, 9. Jozef Gajaneč, 10. Ján Gregorčík, 11. Ing. Ludovít Nemoga, 12. O. Matúš, 13. Ing. Oldrich Najvirt, 14. Vladimír Čelovský, 15. Anton Mitrik, 16. Ondrej Tomášch. Trénerom šachového oddielu bol Tibor Borka. Šachisti v priebehu 35 rokov trvania

dosahovali striedavé úspechy. Snáď najväčší úspech zaznamenali po minuloročnom účinkovaní Šachového klubu Prakovce v III. lige, keď skončili na II. mieste z dvanástich účastníkov. Posedeniu v malej zasadačke obecného úradu predchádzal šachový turnaj mladých nádejí. Zúčastnilo sa ho 12 súťažiacich. Traja najlepší boli: Adam Kaľavský, Ladislav Gärtner a Michal Grančaj. Skôr narodení šachisti postupne medzi sebou v šachovej bitke predvážali rôzne varianty nacvičené a overené dlhoročným tréningom a reprezentáciou obce.

V závere slávnostného posedenia predseda šachového klubu odovzdal do trvalého užívania putovný pohár jednému z najlepších šachistov obce Prakovce Viliamovi Regecovi. Ostatným účastníkom starosta obce Mgr. Pavol Lukáš poďakoval za dlhoročnú reprezentáciu a odovzdal všetkým prítomným ďakovné listy.

Peter Furimský

Pomsta

Ešči sce nečuli nifto o tej veľkej srandze, co še prihodzila Vikke v jej byce - na verandze? No tak pekne po poradku poviem, co še stalo, co tak totu terpežlivu ženu nahnivalo.

Vikta pestovala kvitky: muškaty, fikusy, asparagus, pivonie, mirtku i kaktusy. Bula to jej veľká láska starac še o kvetky, vera jej ich zavidzeli šicke jej sušedky.

Na verandu kvetinači do šoru skladala, každemu fto prišol ku nej, ich ukazovala. O kvetky še postarala doraz zavčas rána a brala še do záhrady napas si barana.

Pasla ona barančeka, pri nemu šedzela, až kým spoza plota svoju sušedu zazrela. „Pašeš Vikuš svojo stádo? Budze chvíľa, budze?“ Už im šli jazyky aj debata v pulnym prudze.

Už prebrali šicke pletky o mlade dzievčičky, ftera noši mini, ftera maxi kydlíčky. Ohvarali cetku Maru, že ma britke pradlo, mleli, mleli o všeličim, co ich ľem napadlo.

Obzrela še za baranom, mala zle tušene, bo z verandy dzvere buli calkom otvorene. Co tam najšla, strach veliky, šicko spustošene. Z kvitkoch stírčeli len šticinle, tak buli obžrene.

Na dzešatu si dal kaktus, nič to, že kus šticalh, to ľem co das štyri razy po sebe zakychal. Práve žul v papuli mirtku, calu dolamanu, co chystala Vikta dzifke k svatemu prijimaňu.

Nebulo doc, že tam bože dopuščene nechal, ešči aj svoju vizitku na žemi zanechal. A v nedzelu po prihodze buli tu hosciny, bo Vikta mala na obed gulaš z baraniny.

Margita Šrobárová

Na železnicu prijímali nových zamestnancov. Pýtajú sa jedného z uchádzačov:

„Ako sa voláte?“

„Pankievič.“

„Jaký pán Kievič, súdruh Kievič!“

Jeden poľovník vraví druhému:

„Tu sluhaj, čul som, že utre idžeš do Košic. Ta mohol by si mi kupic patrony do pušky.“

„A jaki? Šedzemšescdžešatdvojki?“

„Ale, ta dakus vekši, bo mam hlaveň zodretu!“

"Prakovski hefti"

Šachový oddiel Prakoviec